

Konkurs pracy posokowców na sztucznym tropie

§ 1

Konkursy pracy posokowców mogą być przeprowadzone na:

1. tropie leżącym minimum 16, a nie dłużej niż 24 godziny,
2. tropie leżącym minimum 40, a nie dłużej niż 48 godzin.

W konkursie pracy na tropie leżącym minimum 40 godzin mogą brać udział wyłącznie psy posiadające już dyplom z konkursu pracy na tropie leżącym od 16 do 24 godziny.

§ 2

W konkursie pracy posokowców mogą brać udział posokowce bawarskie i hanowerskie oraz alpejskie gończe krótkonożne, które w dniu imprezy mają ukończone 9 miesięcy życia.

§ 3

Psy pracują pojedynczo w kolejności wylosowanych numerów startowych. Czas pracy dla psów pracujących po tropie leżącym od 16 do 24 godzin wynosi maksymalnie 45 minut, a dla pracujących po tropie leżącym od 40 do 48 godzin maksymalnie 60 minut. Przekroczenie limitu czasu skutkuje oceną 0 za pracę po ścieżce tropowej. Dokładny czas rozpoczęcia i zakończenia pracy na tropie sędzia wpisuje do roboczej karty ocen.

§ 4

Oceny przeprowadza się wyłącznie na ścieżkach wytyczonych na „czarnej stopie”. Jeśli już po wytyczeniu ścieżki tropowej wystąpią opady śniegu, dopuszcza się przeprowadzenie oceny, o ile grubość pokrywy śnieżnej nie uniemożliwia skutecznej pracy tropowej. Pracę psów oceniają co najmniej dwuosobowe zespoły sędziowskie.

§ 5

Pracę psów ocenia się w niżej podanych konkurencjach z ustalonymi, niezmiennymi współczynnikami. Psom wyróżnionym komisja sędziowska przyznaje dyplomy I^o, II° i III° w zależności od uzyskanych ocen i sumy punktów, których limity zawiera tabela. Otrzymanie oceny 0 w jakiegokolwiek konkurencji uniemożliwia przyznanie dyplomu, ale nie wyklucza z dalszego udziału w konkursie.

§ 6

Psy nieposiadające karty oceny z prób lub innego konkursu, podczas którego sprawdzono ich reakcję na strzał, podlegają takiemu testowi przed przystąpieniem do pracy w konkursie. Psy wyraźnie lękliwie reagujące na strzał nie są dopuszczone do konkursu.

§ 7

Przewodnik może wycofać psa z konkursu tylko przed rozpoczęciem poszczególnych konkurencji. Wycofanie psa z konkursu po rozpoczęciu konkurencji możliwe jest tylko w wypadku kontuzji psa lub przewodnika.

Objaśnienia i wskazówki do oceny

1. Podchód i odłożenie psa

Podchód

Przed rozpoczęciem konkurencji przewodnik deklaruje, czy będzie prowadził psa luzem, czy na uwięzi. Konkurencja przeprowadzana jest na dystansie około 50 metrów i kończy się odłożeniem psa.

Wyróżniamy:

- a. Podchód na uwięzi. Pies przypięty za obrozę lub szelki tropowe do smyczy albo otoku, który jest przełożony przez ramię przewodnika, ma iść po lewej lub prawej stronie przewodnika, nie wyprzedzając go ani nie pozostając w tyle. Szarpanie przez przewodnika za smycz lub otok powoduje obniżenie oceny. W terenie z gęstym podszytem pies może podążać za nogą przewodnika. Po przejściu części dystansu przewodnik winien się zatrzymać. W tym momencie również pies powinien się zatrzymać bez dodatkowej komendy.
- b. Podchód luzem. Pies z założoną obrozą lub szelkami tropowymi ma iść po lewej albo prawej stronie przewodnika, który może mieć przełożony przez ramię otok lub smycz. Pies nie może wybiegać przed ani obiegać przewodnika. W terenie z gęstym podszytem pies może podążać za nogą przewodnika. Po przejściu części dystansu przewodnik winien się zatrzymać. W tym momencie również pies powinien się zatrzymać bez dodatkowej komendy.

Ocenę 4 otrzymuje pies, który jest skupiony na przewodniku, podąża w jego tempie, pozostaje przy nodze, nie wyprzedzając ani nie pozostając w tyle, zatrzymując się i ruszając bez dodatkowych poleceń.

Odłożenie psa następuje na zakończenie podchodu. Przewodnik wydaje psu pojedynczą komendę, np. „waruj” lub „siad” (głosem lub gestem), po czym oddala się od psa. Ponawianie komendy i wymuszanie zajęcia pozycji przez psa powoduje obniżenie oceny w konkurencji podchód.

Odłożenie psa (przed rozpoczęciem konkurencji przewodnik deklaruje, czy pies będzie odłożony luzem lub na uwięzi).

Psa można odłożyć:

- a. Uwiązanego na otoku – przewodnik po odłożeniu oddala się na wskazane przez sędziego miejsce i pozostaje niewidoczny dla odłożonego psa. Po 5 minutach na polecenie sędziego przewodnik lub inna uprawniona osoba oddaje z broni myśliwskiej jeden strzał, po kolejnych 2 minutach przewodnik na polecenie sędziego wraca do psa. Pies uwiązany na otoku długości od 1,5 do 2 metrów winien zostać odłożony w pozycji „siad” lub „waruj”. Zezwala się na pozostawienie mu koca, torby lub innej rzeczy stanowiącej własność przewodnika.

Ocenę 4 otrzymuje pies, który przez cały czas odłożenia pozostaje w tym samym miejscu,

nie reagując nerwowo na strzał. Zmiana pozycji z „waruj” na „siad” lub odwrotnie nie powoduje obniżenia oceny. Obniża się odpowiednio ocenę psu, który wstanie z miejsca odłożenia, oddali na długość uwiązane otoku lub zacznie szczeakać. Pies, który szarpie się lub szczeaka na uwięzi, w tej konkurencji otrzymuje ocenę 0.

- b. Luzem – przewodnik po odłożeniu oddala się na wskazane przez sędzię miejsce i pozostaje niewidoczny dla odłożonego psa. Po 5 minutach na polecenie sędzię przewodnik lub inna uprawniona osoba oddaje z broni myśliwskiej jeden strzał, po kolejnych 2 minutach przewodnik na polecenie sędzię wraca do psa. Pies odłożony luzem nie może być pozostawiony z otokiem przypiętym do obroży lub szelek tropowych. Pies winien zostać odłożony w pozycji „siad” lub „waruj”. Zezwala się na pozostawienie mu koca, torby lub innej rzeczy stanowiącej własność przewodnika.

Ocenę 4 otrzymuje pies, który przez cały czas odłożenia pozostaje w tym samym miejscu, nie reagując nerwowo na strzał. Zmiana pozycji z „waruj” na „siad” lub odwrotnie nie powoduje obniżenia oceny. Obniża się ocenę psu, który oddali się z miejsca odłożenia na odległość do 5 metrów lub zacznie szczeakać. Pies, który samowolnie opuści miejsce odłożenia na odległość powyżej 5 metrów, w tej konkurencji otrzymuje ocenę 0.

Oznaczenie miejsca zestrzału

Przy początku kaźdej ścieżki tropowej organizatorzy wytyczają czworokąt wielkości około 15×15 metrów (powierzchni około 225 m^2), oznaczony widocznymi kartkami z oznaczeniami literowymi A, B, C, D. Na terenie czworokąta umieszcza się w dowolnym miejscu tzw. zestrzał. Zakłada się go przy użyciu fragmentu sukni wielkości około 3×3 centymetry oraz ścinków sierści (ze sztuki znajdujące się na końcu ścieżki), przytwierdzonych do podłoża. Miejsce zestrzału stanowi również początek ścieżki tropowej. W miejscu założenia zestrzału osoba zakładająca ścieżkę tropową wkłada buty tropowe z założonymi badyłami/biegami i intensywnie „nadeptując” miejsce zestrzału, rozpoczyna zakładanie ścieżki tropowej. Lokalizację miejsca założenia zestrzału organizatorzy przekazują sędziom w formie graficznej.

Zakładanie ścieżki tropowej

Do założenia sztucznego tropu używa się badyli jelenia, daniela, biegów muflona lub dzika, przymocowanych do butów tropowych. Używane do zakładania sztucznego tropu badyle lub biegi mogą być świeże albo mrożone, pod warunkiem że przed użyciem zostaną w pełni rozmrożone.

Materiały użyte do kładzenia kaźdej ścieżki tropowej, oznaczenia zestrzału i łoża, tzn. badyle lub biegi, fragmenty sukni, sierści i tusza na końcu ścieżki muszą pochodzić od kaźdej i tej samej sztuki.

Za pomocą tych samych badyli/biegów wolno kłaść tylko trzy tropy, czyli z kaźdej sztuki zwierzyny można założyć sześć ścieżek tropowych, używając kaźdej pary (kończyna przednia i tylna) do założenia trzech ścieżek.

Pomocnik zakładający ścieżkę tropową powinien być osobą obcą dla psa. Założony trop powinien leżeć:

- W przypadku konkursu wskazanego w §1 pkt 1 – minimum 16, a nie dłużej niż 24 godziny i musi przeleżeć przez noc.
- W przypadku konkursu wskazanego w §1 pkt 2 – minimum 40, a nie dłużej niż 48 godzin i musi przeleżeć dwie noce.

Długość ścieżki tropowej w obu rodzajach konkursów wynosi około 1000 metrów. Do zakładania ścieżki tropowej używa się butów tropowych z przymocowanymi do nich badyłami lub biegami. Trop rozpoczyna się od oznaczonego miejsca „zestrzału”.

Ścieżka tropowa na swoim przebiegu zawiera dwa załamania rozpoczynające się przy sztucznych „łożach”. Łoża wykonuje się, odsłaniając ściółkę do mineralnej ziemi na powierzchni około 0,25 m² i intensywnie je „nadeptując” butami tropowymi oraz wykładając w łożu ścinkę z sierści zwierzyny znajdującej się na końcu tropu. Pierwsze łoże lokalizuje się w odległości około 350 metrów, a drugie w odległości około od 800 do 850 metrów, od miejsca tzw. zestrzału. Przy pierwszym łożu zakłada się tzw. trop powrotny. Jest to załamanie ścieżki tropowej (prawo- lub lewoskrętne) pod kątem ostrym na odcinku około od 30 do 40 metrów i następnie powrót pod kątem ostrym w pierwotnym kierunku ścieżki tropowej. Odległość od początku „tropu powrotnego” do jego powrotu na pierwotny kierunek nie może być mniejsza niż 60 metrów. Od drugiego łoża zakłada się załamanie pod kątem rozwartym (prawo- lub lewoskrętne), prowadzące do tuszy zwierzyny.

W odległości 20 metrów od końca ścieżki tropowej umieszcza się oznaczenie widoczne dla przewodnika i sędziego, skąd można obserwować zachowanie psa przy martwej zwierzynie. Na końcu ścieżki kładzie się tuszę zwierzyny, której badyli/biegów użyliśmy do zakładania śladu i tropu. Zwierzyna powinna być wypatroszona, a służące do tego rozcięcia zaszyte. W wyjątkowych sytuacjach, w szczególności związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych i z bioasekuracją, dopuszcza się możliwość wyłożenia na końcu ścieżki świeżej lub rozmrożonej skóry. Powinna ona być „spręparowana” w ten sposób, żeby przypominała kształtem tuszę zwierzyny i posiadać łeb.

Organizatorzy konkursu przygotowują dla sędziów graficzny przebieg poszczególnych ścieżek tropowych oraz miejsca założenia „zestrzału”. Zakładający ścieżkę nanosi na przygotowanej w rejonie „zestrzału” tabliczce/kartce numer ścieżki oraz dzień i godzinę jej założenia. Koniec ścieżki tropowej winien być również oznaczony numerem.

Oznakowanie ścieżki powinno być widoczne wyłącznie dla komisji sędziowskiej. Odstępy pomiędzy ścieżkami nie powinny być mniejsze niż 100 metrów.

3. Odnalezienie zestrzału

Po przyjsciu w rejon wylosowanej ścieżki tropowej przewodnik psa po złożeniu meldunku sędziom i przygotowaniu psa do pracy rozpoczyna na polecenie sędziego poszukiwanie wraz z psem zestrzału. Jeżeli w czasie do 10 minut przewodnik nie zgłosi

odnalezienia zestrzału (głosem i poprzez podniesienie ręki), sędzia wskaże mu na podstawie posiadanej grafiki jego miejsce. Nieodnalezienie zestrzału nie pozbawia psa możliwości pracy po ścieżce tropowej.

Czas odnalezienia zestrzału liczy się od momentu rozpoczęcia poszukiwań do jego odnalezienia i zgłoszenia tego faktu przez przewodnika. Czas ten mierzy się stoperem i odnotowuje na karcie roboczej oceny psa. Czasu tego nie zalicza się do czasu pracy po sztucznym tropie.

- Ocenę 4 otrzymuje pies, który odnajdzie zestrzał w czasie do 4 minut.
- Ocenę 3 otrzymuje pies, który odnajdzie zestrzał w czasie od 4 do 6 minut.
- Ocenę 2 otrzymuje pies, który odnajdzie zestrzał w czasie od 6 do 8 minut.
- Ocenę 1 otrzymuje pies, który odnajdzie zestrzał w czasie od 8 do 10 minut.
- Ocenę 0 otrzymuje pies, który nie odnajdzie zestrzału powyżej 10 minut.

4. *Praca na ścieżce tropowej*

Pomocnicy przenoszący zwierzynę powinni po położeniu jej na końcu ścieżki tropowej oddalić się i ukryć tak, by nie mógł ich zauważyć ani zwęszyć pracujący pies. Po ukończeniu pracy psa zwierzyna winna być przewieziona lub przeniesiona na kolejną ścieżkę. Niedopuszczalne jest ciągnięcie tuszy na kolejne ścieżki.

Po znalezieniu zestrzału lub po wskazaniu go przez sędziego pies powinien podjąć trop i pracując spokojnie na otoku długości minimum 6 metrów, dolnym lub półgórnym wiatrem wypracować go do samego końca.

Pies, który nie podjął pracy po tropie pomimo trzykrotnego podłożenia na zestrzał, otrzymuje 0 w konkurencji „praca po ścieżce tropowej”. Każde ponowne podłożenie na zestrzał obniża ocenę o 1 stopień.

Pies powinien trzymać się tropu i wypracować wszystkie jego załamania. Inne tropy, krzyżujące właściwą ścieżkę, pies może wskazywać przewodnikowi. Jeżeli podaży nimi, a następnie sam się skoryguje, to nie należy uznawać tego za błąd. Wypracowywania tropu pod wiatr obok tropu, jak również skracania krótkich zagięć także nie należy zaliczać do błędów. Samodzielne poprawki są dopuszczalne i nie powodują obniżenia oceny. Po dojściu psa do łoża fakt ten winien być zgłoszony sędziemu przez przewodnika. Nieodnalezienie łoża powoduje obniżenie oceny o 1 stopień. Również niewypracowanie tropu powrotnego obniża ocenę o 1 stopień. Nie należy zaliczać do błędów „ściania” ostrych załamań na tropie powrotnym.

W przypadku oddalenia się psa od tropu tak daleko, że według sędziów nie jest on w stanie sam naprawić błędu, albo jeżeli zostanie naruszona sąsiednia ścieżka tropowa, pies może po odwołaniu go przez przewodnika na polecenie sędziów być trzykrotnie naprowadzony na ślad. Każde nowe naprowadzenie obniża jednak ocenę o 1 stopień.

Przewodnikowi nie wolno oglądać się na znaki wytyczające trasę pod rygorem obniżenia oceny o 1 stopień przy każdym zwróceniu uwagi przez sędziego.

5. *Zachowanie przy znalezionej martwej zwierzynie*

Przewodnik po dojściu do miejsca odległego o 20 metrów od końca ścieżki, oznaczonego widocznym znakiem, na polecenie sędziego zwalnia psa z otoku, umożliwiając mu samodzielne dojście do martwej zwierzyny, a sędziemu obserwację zachowania przy martwej zwierzynie. Przewodnik pozostaje w miejscu i po puszczeniu luzem nie wydaje psu żadnych dodatkowych komend. Jeżeli pies do 10 minut od wypuszczenia nie dojdzie do zwierzyny, otrzymuje 0 w konkurencji „praca po ścieżce tropowej”.

Pozostawiony luzem pies powinien wykazywać zainteresowanie tuszą zwierzyny. Psy o dużej pasji mogą zwierzynę gryźć, szarpać, oblizywać ranę postrzałową. Jeżeli pies boi się zwierzyny (obchodzi ją z daleka lub z uporem wraca do przewodnika) i nie chce podejść do zwierzyny, podlega dyskwalifikacji ze względu na lękliwość przed zwierzyną. Powrót do przewodnika celem oznajmiania znalezienia zwierzyny nie stanowi błędu. Pies nie powinien narzynać czy próbować zakopywać zwierzyny (grabarze). Z narzynaniem mamy do czynienia, jeżeli pies próbuje nagryzać tuszę przy pomocy zębów trzonowych. Psem, które narzynają zwierzynę lub usiłują ją zakopać, obniża się ocenę o 1. Jeżeli pies nie chce dopuścić do tuszy innych osób poza przewodnikiem czy psów, należy traktować to jako pozytywne zachowanie. Pies, który po krótkim powąchaniu martwej zwierzyny dalej się nią nie interesuje, nie może otrzymać oceny wyższej niż 2. Ocenę 4 otrzymuje pies, który wykazuje wyraźne zainteresowanie martwą sztuką oraz radość z odnalezienia postrzałka. Oszczekiwanie martwej sztuki stanowi atut, ale nie jest wymagane.

Po skutecznym zakończeniu pracy po ścieżce tropowej sędzia wręcza przewodnikowi dwa złomy, jeden dla niego, drugi dla psa.

6. Współpraca przewodnika z psem i posłuszeństwo

Współpracę przewodnika z psem ocenia się w trakcie trwania wszystkich konkurencji, biorąc pod uwagę utrzymywanie ciągłego kontaktu z psem, umożliwiające szybkie i sprawne wykonywanie wydawanych poleceń. Należy ocenić również zachowanie przewodnika, jego podejście do psa, umiejętność prowadzenia psa na otoku i luzem. Przewodnik powinien umieć „czytać psa”, reagować na jego błędy. Ważne jest, aby zwrócić uwagę na chęć psa do pracy, zainteresowanie pracą po tropie i wytrwałość w tropieniu. Przewodnik powinien wspierać psa i powinna być widoczna harmonijna relacja pomiędzy nimi. Psy, które nie wykonują natychmiast otrzymanych od przewodnika komend, powinny mieć obniżoną ocenę w tej konkurencji od 1 do 2 stopni. Natomiast te, które nie dają się wziąć na smycz lub uciekają od przewodnika, nie wracając do niego w ciągu 5 minut, podlegają dyskwalifikacji. Ocenę 4 przyznaje się, gdy przewodnik i pies stanowią harmonijny zespół tropiący, przewodnik rozpoznaje i głośno komunikuje poszlaki na tropie, umie „czytać” swojego psa i potrafi go wspierać odpowiednim słowem poprzez jasne komendy i pochwały. Pies jest posłuszny, chętnie wykonuje wszystkie polecenia, wykazuje wytrwałość i stałą chęć do pracy.

Maksymalna liczba punktów do zdobycia wynosi 220.

Karta oceny
Konkurs pracy posokowców na sztucznym tropie

w ..... dn. ....

Nazwa psa z przydomkiem.....

Data urodzenia ....., rasa ....., płęć .....

PKR ..... Nr rejestracyjny..... Nr tatuazu/ chip .....

Ojciec ..... PKR .....

Matka ..... PKR .....

Właściciel .....

Hodowca .....

Przewodnik .....

L.p.	Konkurencja	Współczynnik	Limity punktów do dyplomów			Ocena	Suma punktów
			176	154	132		
			Dyplom				
			I°	II°	III°		
			Minimalne oceny do dyplomów				
1	Podchód						
	a) luzem	5	3	2	1		
	b) na uwięzi	3	3	2	2		
2	Odłożenie psa						
	a) luzem	5	3	2	1		
	b) na uwięzi	3	3	2	2		
3	Odnalezienie zestrzału	7	3	2	1		
4	Praca na otoku po ścieżce tropowej	30	3	2	2		
5	Zachowanie przy martwej zwierzynie	3	3	2	2		
6	Współpraca przewodnika z psem i posłuszeństwo	5	3	2	1		
Razem							

Komisja przyznała dyplom ..... stopnia, lokatę ....., CACT/CACIT.....

Certyfikat psa ułożonego do polowania uzyskuje pies, który za pracę po ścieżce tropowej otrzymał minimum ocenę 2 i nie otrzymał oceny 0 w żadnej innej konkurencji.

Certyfikat psa ułożonego do polowania: tak nie

w specjalności.....

Sędzia Główny

Czytelne podpisy Sędziów dokonujących oceny

.....

.....

m.p.

.....

.....

Graficzny przebieg ścieżki tropowej

